Цена је „Бранику“:
на годину: . . . ф. 12 или 30 дин
на по године: . . ф. 6 или 15 дин.
на четврт године: ф. 3 или $7^1/_2$ дин.

Поједини бројеви стају 10 нов.

ОГЛАСИ
рачунају се 6 новч. од реда ситних слова.
За жиг се плаћа сваки пут 30 новч.

БРАНИК

ОРГАН СРПСКЕ НАРОДНЕ СЛОБОДОУМНЕ СТРАНКЕ.

„Браник“ излази
на целом табаку
уторником, четвртком и суботом.

Претплата и огласи шаљу се администрацији
а рукописи
уредништву „Браника“ у Нови Сад.

Претплату примају све српске књижаре.

Рукописи се не враћају.

Број 50. **У Новом Саду, у уторак 28. априла (10. маја) 1887.** **Год. III.**

ЗБОР „НОВИХ ЉУДИ“.

Јуче се обавило оно, што се морало догодити. Ко познаје развитак наше политичке борбе и праве тежње наше странке, тај је морао одавна знати, да се чиста народно слободоумна странка не може сложити с намерама нових људи, који су се скупили око „Заставе“. Дуго се прикривало, јер су се наши противници вешто претварали. Но и то је морало престати, као што је и у самој ствари то претварање ишчезло јучерашњим даном.

Они, који су јуче руководили збор, покушали су, да организирају нову, социјалистичку странку и задржали су само име народне слободоумне странке, јер се под старим именом може лакше обмањивати необавештени свет.

Већ при избору председника нова странка добила је своје обиљежје. Г. др. Михајловић није имао никад свеза са слободоумном странком, а знамо, да је држао предавања међу бечким социјалистама. У правцу нашем није никад ништа радио, што је радио, то је радио као апостол нове науке.

То се видело и иначе. Од интелигенције слободоумне странке није било на збору никог. Па и од оних, који су тако рећи до јуче стојали близу „Заставе“ — и ти су се у овај мах уклонили и нису дошли на овај збор.

Осим тога дух, који је провејавао међу главним људима јучерашњег збора скроз је непријатељски према народно-слободоумној странци. Та странка по речима референта јучерашњег збора била је „слепа“, она није ништа радила за економско унапређење.

Јуче је на збору оно говорено, што — г. Јаша Томић није смео на збору пре шест година говорити. Изгледа нам, као да је баш тамо наставио, где га је Милетић пре шест година на новосадском збору прекинуо.

Разуме се, да не стоји оно, што г. Томић наваћа, да се није бринуло за економско унапређење. С оног гледишта, е ког говори извештач јучерашњег збора, да богме не може се бранити рад наше странке. Ко је противан у опште садашњем стању економском, ко тражи међу Србима „јадне и бедне“, тога дабогме не може задовољити рад слободоумне странке. Али отуд је и потекла ова збрка појмова, што се не говори народу јасно, да зна на чему је.

То претварање биће после јучерашњег збора немогуће. Бар они, који познају околности, неће се дати обмањивати.

Сад је јасно. Ви хоћете нову странку, ви хоћете да „нова“ начела примените на политичку радњу народа нашег. До душе то нисте отворено рекли, али се јасно види из целог вашег држања.

Путеви нам се деле. Више заједно ићи не можемо, јер ми не исповедамо она начела, која лебде пред душом вашом.

А име наше? Хајде служите се њиме, кад сте слаби, да станете на своје ноге.

Што се тиче појединости тих одлука, о њима ћемо доцније опширније говорити.

За данас само толико велимо, да у тим одлукама: што је добро није ново, што је ново није добро!

Једно је јасно, да више нису стара странка. **Они су за себе оборили бечкеречки програм**, јер су из основа изменили бечкеречки програм и унели мисли, које су противне логичном развитку наше политике.

Како ће се у животу показати ова нова странка, то је друго питање. Обично, недоношче није дуга века. □

Срби и Хрвати.

V.

У досадашњим чланцима разложено је, зашто није пробитачно, да народ хрватски и српски у Троједници уложи и надаље своју борбу у правцу потпуне самосталности земље, или барем у правцу рашћирења њезине автономије. Наглашено је, да има живих других потреба и битних интереса, које на нашу пропаст занемарујемо — а све зарад те политичке борбе. Остаје нам још једно питање, да расправимо у том обзиру — питање гласи: с каквим изгледом на успех водимо ми ту борбу са Угарском?

За правог политичара и државника то је питање одлучно — јер идеализам који вели, да се за племенито треба борити и онда кад је неуспех известан — такав идеализам може се оправдати само онде, где се на коцку не меће опстанак отаџбине.

Но како је већ у пређашњем чланку разложено, ми због те борбе пропадамо, те ће мо све већма пропадати.

Иштемо дакле у име родољубља, да на чисто изведемо питање: ко нам гарантира за успех, и када ће тај успех наступити.??

Треба све околности хладно промотрити; треба помислити, да у државноправној борби између Угарске и троједне краљевине, народно право (како га себи странка права замишља) баш ништа не одлучује; треба на уму имати, да ту одлучује моћ, не искључно физична моћ, него и морална; надаље, да се морална снага народа састоји из разних фактора, као: бројна снага, степен изображења, материјално богатство, свест народа о својој прошлости и о тежњама у будућности, темперамент и. т. д. Мал не у свима тима моментима наш народ српски и хрватски стоји горе него мађарски народ, и за то треба једанпут за свагда увидити и признати, да ми истина нисмо детериорна (нижа) раса како нас радо мађарски фанатици називају, али да смо у целости ипак слабији народ. Из тога несљедује, да смо осуђени, да нас Мађари прогутају; да је на вољу шовиниста мађарских — то би било одавна; но мађарски државници добро знају, да ми имамо своју снагу, која нас чини одвећ замашним залогајем за гладни желудац мађарски; наше хисторичко право најмање би нас одбранило од мађарског шовинизма, да не лежи наша снага у нашој будној свести народној.

Родољуби хрватски не смеју из вида изгубити, да њихова са свим природна тежња за рашћирењем земаљске автономије има супрот себи на мађарској страни тежњу у противном правцу; као што је Хрватским рдољубима автономија земље одвећ уска, тако је Мађарима та автономија одвећ пространа.

Ако је тежња она Хрвата изникла из чистог родољубља то исто тврде и Мађари о својим тежњама у противном правцу: ако Хрвати Мађарима пребацују, да се они противе хрватским тежњама из пуког шовинизма — то исто одвраћају Мађари Хрватима.

Све то треба строго уважити па ће се онда лако моћи схватити, да је садашња нагода само резултат многогодишње борбе двеју супротних сила, и да ће сваки покушај, који би на то смерао, да се државна зграда пољуља и истави из тог стеченог складишта и темеља — изазвати борбу у противном правцу са противне стране. Из тога пак сљедује, да борба хрватских родољуба за рашћирење автономије нема никаква изгледа на успех.

Свака извојштена нова повластица за корист автономије морала би бити одкупљена каквом жртвом у виду веће скучености те автономије у другој којо струци, по прилици онако, како се поступа код државног прорачуна, где се приштедња у трошку једне гране изравна са вишком трошка друге гране.

Пре него што се опростимо са странком права, морамо у кратко карактерисати људе, из којих се та странка састоји.

Ако сви изгледи не варају, то је у Хрватској најодличнија странка, што се тиче чистоће карактера.

Поред сурових фанатика сјединава странка у себи неколико управо класичких политичких карактера; по својим политичким тенденцијама ослобођена је странка од сваког сумњичења, да тежи за властољубљем или ниским користољубљем, но с друге стране жестина родољубља прелази код појединих у прави фанатизам, који у сваком Мађару сматра свога душманина, на кога би одмах пуцати требало, што би по њихову мњењу било богоугодно дело; најжалосније је, што се тај фанатизам не ретко појављује и против Срба; то је велика несрећа за Хрвате и Србе и можда најважнији узрок садашње неслоге њихове и пораза у политичкој борби. Само још једну примедбу о странци права. Може човек ма колико осуђивати и политичка начела и начин поступања те странке, па ипак сваки увиђаван политичар мора увидити, да је та странка у тешкој борби Хрватства против Мађарштине — политичка нужда. Сваки родољуб Хрват или Србин мора са симпатијом предусрести устрајност и срчаност те странке. Она је право страшило за Мађаре, па нека само ту улогу испуни, да буде према шовинистима мађарским протупретега — њен је успех већ тим знам нит.

Са другим двема опозицијама можемо у своме расматрању бити ијного краћи. Већ смо разложили, зашто посматрамо и само постајање тих странака политичких неоправданим. Прави родољуби хрватски, ма којој странци припадали, сви гаје једну тежњу — да виде своју домовину што већу и што самосталнију, па за то право имају они, који веле, да су сви чланови неодвисне странке — потајни Старчевићијанци. То треба тако разумети, да се једни и други у том слажу, да ваља бранити свако понижење домовине, ваља одбити сваки нападај на автономију

ЛИСТАК.

Политични пабирци.

Ех, баш евала „Застави“, што је сазвала тај „*општи* збор српске народне слободоумне странке“, на ком је „*народ*“ проговорио. Сад бар знамо, ко је тај народ српски? — Осим неколико мутавих речи „покиснутог“ председника збора, г. др. Христифора М—ћа, говорио је на збору један једити — Јаша Томић.

Елем — Јаша Томић је народ српски! Да смо весели!

* * *

Тај „Заставин збор“ је и по томе знаменит, што новосадске бостанџије од сад не ће више продавати краставце, већ само политичне — тикве.

* * *

У младим годинама својим радо сам одлазио у лов. Она гушта, што је била у оно доба онамо иза гробља, била је пуна зечева. Није ми требао ни ловачки пас, — у сваком десетом грму је лежао зец. Јест, ал под сваким трећим, четвртим грмом је била хрчкова јазбина. — Хо! пакосна звер вам је то!... Ја ходим мирно по гушти, а хрчак мало, мало, па фрр, фрр, на мене испод грма. По који пут прођем крај њега, чиним га се и невешт, а кад и кад опет станем, па га гледим, како се напиње, — да пукне од злоће у немоћи својој!...

(Кад год читам који чланак Ђ. В—ћа, увек се сетим тих хрчака у гушти иза гробља.)

* * *

Мађари имају један католички политични лист, коме је већ од много година уредник А. Лонкај, код Мађара познати претварало и пузавац свију арцибискупа, бискупа, каноника и осталих реверенди, знајући, да је у ових дубок џеп, што није без икоје циљи. Тај уредник је у мађарском новинарству познат под именом — патер Лонкај.

(Кад год читам какву белешку дра Стеве Павловића у његовом листу, увек им падне на ум — Патер Лонкај.)

* * *

Хајде, да се и „Нашем (ђавољем!) Добу“ одзовемо, де! Тај лист има обичај, да нас изазива на мејдан јуначки, у крви му је, да се чика, па хајд да му подметнемо песницу.

У једном од прошлих бројева својих наброја „Н. Д.“ по „званичном списку“, колико је чланова било на збору српске народне слободоумне странке, што су га као што тај лист вели — Браниковци сазвали; а у том истом броју јавља својим читаоцима, (мора, да их се врло тиче), како је на збору новосадске владине странке било „триста“ бирача.

Оснива ли се и ова белешка на „званичном списку“ каквом?

Ми до душе немамо приступа „званичним белешкама“, али и од тога поузданијег извора знамо, да на том збору владине странке није било више од 42. словом: четрдесет и две особе, и то, скоро све сами званичници!

Ај, „Наше-Ваше“! Која ти је голема невоља!

* * *

У недељу, 26. маја, држали су шајкашки клерикалци збор гавранова на размеђи Доњег и Горњег Ковиља, на којем су донесене ове одлуке:

1. За саборског посланика клерикалне-владине странке кандидује збор г. дра Т. Мандића, пошто је овај дао уверење дру Стеви Павловићу, да се неће примити те почасти.

2. На предлог г. Мандића, и пошто се овај заиста захвалио на почасти, кандидује збор дра Ст. Павловића.

3. Збор шаље представку министру Тиси, средишњем одбору владине странке у Б.-пешти и великом жупану бачке жупаније, да повуку натраг кандидатуру Милоша Димитријевића у шајкашком срезу, па да заповеди стојим званичним органима, да полижу оно, што су пре негди у Сентивану доконали, те да свом снагом потегну, да се др. Ст. П—ћ протури за посланика.

Осим тога је дао тај збор дру Ст. Павловићу фолмахт, да *својим* путем и начином, али са пуном озбиљношћу, дошапне Тиси, како је на реченој размеђи донесена — ма да није ушла у записник — још и ова одлука:

Ако министар Тиса не уважи и не усвоји горње три одлуке, онда ће странка гавранова при избору посланика листом гласати на — Јашу Томића!

О, досљедности! о, политико вашедобашка!

А што би ми имали на ово рећи?

Ништа! — Само подсећамо Шајкаше на дра Перу Стојковића. □

Шаревчева шљива.

Написао Др. Ив. Тавчар.

Шта је овај јадан живот? Богаташ и просијак, сваки од њих друкче одговара на то питање, но обојица су уверени, да им је јадан живот! Али то стоји, да није било оскуднијег живота од живота Шаревчеве Мете. Бог јој се смиловао.

Били су вредни људи. Радили су од зоре до мрака, а при том кукавно се хранили. Нису имали дуга и нико им није досађивао тужбама и просијачким листинама. Кућа је била пуна деце. Кад је био стари Шаревац на умору, рекао је људима, које је позвао за сведоке своје последње воље: „Иметак ће се поделити, јер много је деце; кад бих дао сав

земље. То и јест разлог, што у садашњем сабору видимо све три опозиције сложене у обрани автономије; чудновато је, да су у тој обрани најжешћи бранитељи Старчевићијанци, — који нагодбу перхоресцирају (одбацују), за тим Штросмајеровци, који са нагодом нису задовољни, ма да је законитом признају, па онда долази средишна опозиција, која је обрану нагоде на свој барјак истакла.

Неодвисна народна странка и странка права дале би се међусобно деконструисати т. ј. друкчије разделити и опет спојити; умерени Старчевићијанци, који увиђају безуспешност борбе са девизом потпуне независности, и неплодност борбе на темељу хисторичког права — могли би се спојити са садашњом неодвисном странком; они пак чланови неодвисне странке, који симпатизирају са тежњама странке права у правцу неодвисности Троједнице, требали би да буду искрени, па да то отворено и кажу. Код кога превагу имају разлози опортунитета (пробитачности) треба да држи са неодвисном, а код кога је пуно срце тежње за борбом, треба да се држи странке права.

Садашња неодвисна странка може се подичити, да у себи сједињава цвет хрватске интелигенције; па како је аристократија хрватска бројно слаба, а осећањем туђа, лако је увидети, да је та странка управо душа хрватског народа.

Баш за то треба сажаљевати, што је сама себе везала у својем деловању тим, што је као опозиција себе искључила од уплива на владу, премда би у оквиру већине, с којом у битности иста политичка начела исповеда, знатно утицати могла на владу, при свем том, што би била према тој већини у мањини.

У садашњој неодвисној странци, као и у странци права нема ни једног Србина посланика; када је та странка била под баном Мажуранићем на влади, љуто се је огрешила о српске осећаје, прогањајући поједине Србе и затварајући српске заводе. За то Срби од те странке у равној мери зазиру као и од странке права.

К томе придолази и околност што је глава тој странци владика Штросмајер, који поред опробаног хрватског родољубља даје израза и топлом чувству за католичанство, свеједно јели по дужности или по нагону срца — а Срби било из предрасуде било са разлогом мисле, да од те стране за њихову веру опасност прети.

Средишна странка још мање има политичког разлога за свој опстанак као самостална странка, јер она ништа друго не тражи, него одржање нагоде чисте и неокрњене; формално то исто хоће и владина већина, па ако се овој случајно пребацује, да је у свему покорна влади, можда и то, да није родољубива, то не даје права онима, који једна политичка начела са већином исповедају, да се од ње одцепе, — као што није слободно ни изведљиво у приватном животу, искључити себе из заједнице и сваког опћења са људима, које због моралне покварености презиремо.

У осталом је странка та од свију осталих по својем склопу и по својем броју најнезнатнија. Ту су незадовољни магнати, који би радо били Банови, али знаду, да се за то иште, да најпре садашњи Бан отступи; ту су срушене величине, као што је Барон Живковић, бивши вице-Бан по звању, а прави Бан у ствари, којег би политичка савест могла лако подносити дословце политичка начела садашњег Бана и њему одане већине но који осећа, да му места нема за владе тог Бана већ стога, што је овај одвећ самосталан па не трпи уза се таковог предстојника, који је, као барон Живковић о својој незамењивости уверен.

Барон Живковић није у странци као Србин; он је квасац и глава, што мисли у тој странци; он је ту хрватски државник. Наше је мњење, да је барон Живковић важна особа као администратор и организатор на пољу управе, но да он као државник и политички карактер није себи стекао много лаворике; најмање пак има узрока похвалити се, да међу Хрватима преставља Српство; Срби му никада неће опростити његово држање под баном Мажуранићем, када су Срби гоњени били, а он као свемоћан предстојник ћуташе као заливен; тим је показао, да му је било стало једино до тога, да се у својој власти пошто по то одржи — а такове карактере знати ће и Срби и Хрвати достојно оценити, када се после пада поново појаве на попришту политичке борбе.

У средишној опозицији Срби немају ништа тражити ни добити, просто за то, што та странка заузима незнатно место међу одлучујућим чињеницама наше земље.

Из досадашњег разлагања види се, да Срби са свога посебног гледишта не могу безусловно и са свим себе сјединити ни са једном од трију опозиција.

Прелазимо на питање, да ли да се држе већине саборске, или да оснују самосталну странку.

Српски збор у Сентомашу.

— Задарске новине „**Српски Лист**“, чијем се родољубљу сваки поштен Србин поклонити мора, доноси под горњим насловом овај чланак:

„Лијепо је почео, али грдно свршио. Дошло је двије хиљаде душа, из све Бачке и Баната, али браћа Срби викали су, те нијесу могли зборити. С тога право је имао владин комесар, што је брзо изговорио закључну бесједу и збор распуштио.

Одма око избора пресједника Срби су се завадили. Либералци вичу нека буде Др. Полит-Десанчић. Радикалци, које је предводио Јаша Томић, хоће Цвејића.

У томе једна депутација отишла је довести Полита. Кад је он ступио у салу, наста вика. Крају се није могло доћи.

Устао је најпослије Јаша Томић. Он је, како у „Застави“ каже, хтио збору препоручити Полита за пресједника. Али пријатељи Политови нијесу му дали проговорити. Тад је дошао ред на владина комесара.

Јаша Томић обара сву кривицу на Дра Вучетића. Он је био „зао дух ове конференције“. Али ако је Вучетић био противан избору Политовом по препоруци Јаше Томића, ми га не ћемо кривити. Ако Полит не може пред свој народ ступити и на чело му стати за неколико сати без препоруке, тад најбоље што се може жељети, то је оно, што се догодило.

Све је то издалека приправљено, као што се зна. Како је Полит ступио пред народ са броширом „Рецимо коју“, одма су из „Заставе“ полећели уједљиви приговори, безобзирне увриједе.

О тој приправи сентомашког збора ми смо своју казали. Сад се само увјеравамо, да смо умјерено своје негодовање изразили.

Него, да сад опет видимо, најладнокрвније, зашто толика вика на Полита.

Све тужбе на Полита тичу се ситнијех ствари. Између тијех има и ова: што се Полит није хтио примити понуђеног му насљества Милетићева у политици, кад је овај славни вођа оболио, што је Полит одступио са политичног попришта у одлучном часу. То је тужба највећа, и по признању српскијех радикалаца, јер се највише истиче, јер се и на овом збору чуло, да је Полит генерал, који своју војску оставља.

Али има часова, када и најбоље људе умор спопане; часова неизвјесности, када и већи духови морају исчекивати бистрину. У тијем се приликама нашао Полит. Па је он искрено изјавио, да Милетића не може замијенити. Ако ћемо га с тога вријеђати, ако ћемо га нападати, што он није наставио Милетићево дјело, могли би и Милетићу замјерити, што је духом клонуо.

Тако бива и по осталом свијету. У Инглешкој, у мало година, одступа Гледстон и повлачи се у приватни живот. Па у брзо ето га опет на владу. Сализбери, његов супарник, исто тако ради и упућује се у Европу, али још свој пут није ни довршио, кад су га прилике позвале на управу своје странке и државе.

Ми нијесмо Инглези, то је истина. Али ни Инглези немају сентомашкијех зборова. Сентомашки збор даје право Политу. Ваљда би таки збор и Милетић доживио, да га несрећа није тој несрећи отела, јер и за њега жива и здрава виђали су се знаци данашњијех догађаја.

Чули смо „питање хљеба“. Тешко је то питање свуда у Европи, а у Угарској особито. Али ово је питање већ у програму српске слободоумне странке, која се борила и бориће се против системе, што толике милионе гута на искључиву и уједно малу корист једнога племена.

Другачије то се питање не може расправљати, него у свези са досадашњијем програмом. Једини нови пут био би, кад би српски социјалисти у Угарској истакли чисти социјалистички програм. Али у том правцу „питање хљеба“ они не могу ни потакнути, а камоли ријешити. У осталом тога програма нема, те се без њега само ћорав посао ради, кад се хљебом појмови муте.

Сентомашки збор велика је брука, што за собом оставља штету и срамоту. Штету ту подносиће Срби у Бачкој и Банату, а опазиће је и Срби у Хрватској и Славонији, којим је сад потребита помоћ браће из некадашње Војводине, којијем мјесто те помоћи, мјесто свјетлости, дође град из Сентомаша.

Са „назаренског“ збора.

Комедија је свршена! Како се играло, то је друго питање, али се признати мора, да су се главни актери баш наиграли. Истина они, који су мислили, да ће се чути реч „народа“ преварили су се у рачуну. Народ се слабо одазвао. По рачуну самих „Заставиних“ људи на збору је било до 500 душа. На то примећујемо да седишта у позоришту има 306. Толико је било — „свега!“ Бирача је било 100. Са стране су у већем броју дошли из Сентомаша, од тих већа половина небирача, и из Старог Бечеја, одакле су бирачи у истој мери заступљени били. Из *Вел. Кикинде* није било никога, тако исто и из *Сомбора, Титела, Мола, Жабља, Сенте, Петрова Села, Господинаца, Беле Цркве*, из *Вел. Бечкерека* само је био др. Паја Бота. Из Панчева је било 7—8 све познати људи из Радотићеве странке. Из Вршца је било 5—6. Др. Ђорђе Милосављевић и Ђ. Цвејић нису дошли, овај последњи ваљда се курталисава славе, која би га чекала на овом збору. Од интелигенције није било скоро никог.

Збор је врло јадно изгледао, особито кад се узму у обзир све појединости. Највише је било из Н. Сада, ваљда је одавде скупљена сва момчадија из ајмашког и јовановског краја. Било је и доста Сремаца, који су дошли да виде тај „хец.“

Него то је био прави „хец“ „Застава“ је једнако говорила нека се чује и народ, а кад тамо на том збору нико друго није о самој ствари говорио, него Јаша Томић. Ово буквално треба узети само је Јаша Томић говорио.

„Застава“ је говорила о „збору“ слободног саветовања, а кад тамо било је све у напред удешено. О договору, о саветовању каквом ни спомена. Све је само један говорио, а други су климали главама.

У 11. часова отворио је збор г. Јаша Томић. У том говору служио се као обично неистином. Говорио ја, како се од

иметак једноме, једва ако би сводио крај с крајем, да једва! Дам ли пак свакоме по нешто, имаће сваки мало, да врло мало! Девојка је ружна, тешко да ће је ко запросити. Ево јој стотину форината и она је шљива уз кућу њена. То је њена шљива! Боже мој само да не буду просијаци! Кукавно сам живео, али поштено!“

Кад су му стиснули у руку воштаницу, а деца и жена око њега стајала плачући, кад му је смртни зној попао по лицу, а мутни му се поглед узносио преко кршног стења живота на ону широку раван, где краљује вечност и милостиви бог, где не цвета тужно цвеће јада и страдања, које је болник кроз сав свој живот увабирао — подигао се мало, погледао по деци и издахнуо: „Старајте се да не будете просјаци! Мета, шљива је твоја! Не мојте никада просијачити, јер имали сте поштеног оца!“

Рекавши то окрете се к зиду уздижући се на крилима смрти у бесконачно море бесконачне вечности.

Сви су у селу знали за Шаревчеву шљиву. А особито су знала добро за њу сеоска деца, која су кришом долазила, да је омлате, кад би је притисао сладак плод. Ал' су били худе среће! кад би почела шљива дозревати, тад би Мета и ноћу бдила. Као јастреб чувала је своју воћку, да се не би привукао какав крадљивац, те је по мраку обрао. Из почетка виђао се овај или онај деран, жељан да се набере слатких шљива. И кад је мислио, да га не види нико до божије око, полио би га чврст лесковац, да је деруући се скочио са дрвета и одјурио у село, као да га гони рој стршљенова. Прошла би га воља, да још који пут дође.

Још се и сад добро сећам, како је обилазила Шаревчева Мета своју воћку. Била је збиља ружна и баш не дође ни један просац да се њом ожени. У наоколо по селу, удавале се девојке, а Шаревчева остаде плетући седе. Но и њој није било баш много стало до просилаца, њена је главна брига била, да нађе рада. Кад би окопнио снег, надничила је у имућнијих људи, хранећи се знојем свога лица. Зиму је проживела о води и хлебу, што би га љети спремила за озимину.

Може се рећи, да је увек имала на уму очеве речи, да се чува просјачења. У сновима видела се како као старица иде по селу од куће до куће па просјачи и како је људи постиђују говорећи: „Шаревчева ћи па ипак просијачиш!“ Пренула би се из сна, те скочила плахо као срна и одлетила к стрехи, где је сакрила у сламу своје наследство, које јој је брат исплатио у готовом новцу. Тај јој је новац увек задавао бригу. Кад кад премишљаше о томе, како би јој све пропало, кад би би се запалила братовља кућа, а она не би могла спасти свој новац. Иза куће ширио је кршни Куцељ своја широка плећа. Лесково цбуневље покривало је његово камено тело, и ретко је кад одилазио когод на његове пусте и стеновите сгрмине. Онамо оде Мета једне ноћи, те закопа под хладан камен своје добро, покривши камен маховином, а место је добро запамтила. Кад је сутрадан купила суварке дошла је и до скровишта под којим беше све добро њено, које је има сачувати од просјачења у старости! Све је било у реду и она је одахнула.

Заокупише је друге бриге. Једног дана рече јој пријатељица Кашпурева Мина: „Знаш ли да те Виденски не ће од сад звати у надницу?“

Мети се смркло пред очима. Код Виденских добивала је највише посла, па изгубивши ту кућу, изгубила је све.

„Боже а за што?“ зајеца она. „Веле да сувише једеш па друге закидаш!“ смејала се Мина.

Измолила је, да је и од сад узимају, у надницу. Али да сте је видели како је од сад са страхом седала за сто. Сваку је кашику мерила, да није сувише захитила, и као год што се огледа страшљиви зец на пса, који му је на траг наишао, тако је исто гледала она на остале код стола, да јој се не подсмехују, што сувише једе. Од сад се није усудила, да се сита наједе, а овамо је бог казнио стомаком, који не хтеде никада да мирује; из њезиних очију вирила је вечна глад, и била је танка као шиба, која поред свега што је у доброј земљи не може да се развије, да буде дебља од малог прста. Она је ипак волела гладовати, него, да мора под старост спасти на просијачки штап.

У години дана била је само једном сретна и весела, и то онда кад би родила њена шљива. Од куће до куће је нудила своје слатко воће, а новац метала на страну, којим је увећавала своје добро на Куцељу.

*

Југ је јављао свој долазак хучећи по врховима горским. Поздрављали су га лугови и шуме клањајући му се до земље својим танким гранчицама. Но моћни југ летио је непрестано према северу, гонећи пред собом стадо сивих облака, који би сад сакрили месечево пријатно лице, а сад се опет сабили око врхова гора. Под топлим пољупцима јужне кише пуниле се пукотине на матери земљи и по свуд шумеле су бујице ваљајући се јарцима са гора у низине.

Баш над Шаверчевом кућом одвалио се усув и с подмуклом тутњавом котрљао се доле, да се тресао моћни Куцељ, а задрхтале и пољулале куће на његовом подножју. Мета се трже иза сна, те зовну Кашпуреву Мину с којом је ту ноћ спавала под Шаревчевим кровом.

„Мина“ повиче уплашено „Мина спаваш ли?“

„Како би спавала, кад хоће бог, да ту ноћ упропасти земљу“ одговори Мина дремовно.

„Учинило ми се, као да ми је когод новац покрао на Куцељу!“

„Шта на Куцељу имаш новаца? — сад већ није била Мина дремовна — „а где? Дед, реци где је?“

Међутим је већ нестало Мете, која је полу нага летила уз Куцељ, да се увери, е да ли је срећа њене старости још сигурна, под камењем и маховином. У долини шумела је река, као да је распиње најбеснија срџба, а према западу купили се црни облаци око врхова планина. Кад кад севнуо би и затутњао гром осветљујући својим пламеним млазом сав крај.

Мета је јурила све даље и даље. Покисла је до коже, а од зиме дрхтала јој свака жилица. Непрестано је јурила горе, и увек јој беше пред очима њено скровиште. Заврте̑ло јој се у глави, јер јој беше крај непознат; дуга црвена црта протегла се од највишег врха па све у долину, где се пенила разљућена река. Земља и камење засули грмове унаоколо, или су пак јурили бујицом у бездан.

народа тражи да не мисли. (А кад је то ко тражио?) Даље је рекао, да се народ назвао фукаром (а кад је то ко где назвао народ, нека се отворено каже?). Који су букачи и те знамо и ми смо исте обележели. А онај део народа, кога сте ви завели, ми смо га увек само жалили, што се дао повести за назаренима политичким.

За председника је изабран др. Риста Михајловић лечник из старог Бечеја, који се извинио, да неће моћи тачно вршити своју дужност, јер је ноћас путовао, па је „покисао“ и „промукао му је глас“. И збиља славно председништво требало се штедити, јер се видило, да му је тело прошле ноћи морало бити у акцији. Славно председништво било је јако мамурно. Г. доктор према оној пословици, да се „клин тера клином“ мора бити да је оног јутра опет растеривао мамурлук. Тако се бар репрезентирао на том збору.

За потпредседника збора изабран је г. Пера Попадић, трговац из Салајке у Новоме Саду. За перовође г. Бранко Крчединац из Панчева и Пера Дамјановић, подкњиговођа из Н. Сада.

Председник позива, да се сваки пријави ко жели говорити. (На жалост се нико јавио није!) Онда даје реч Ј. Томићу.

Известилац Ј. Томић поднаша предлоге за дневни ред саветовања и то: 1. Саветовање о програму. 2. О организацији странке. 3. Како ће се понашати у предстојећим изборима посланика за угарски сабор. Таки у почетку изрекао је дубоко политичку мисао, коју ће тек будући векови схватити моћи, да је саветовање о програму, саветовање о мозгу, (да чиме се саветује? кад се саветује о мозгу, ваљда не са — сламом). Организација странке је труп, а избори су ноге, које уносе главу у сабор. (А шта ћемо с главом, кад издаду ноге?!) Онда је прешао, како треба већати и о другим потребама народним. (Само коме је тиме поможено?!) Истина, мађарска влада нас потискује, али и ми смо криви, јер нисмо сејали на време. (Па шта ми можемо против закона природе, да „под ноћ тикве цветају“, шта смо ми криви, што су нам нови апостоли тако доцкан дошли!) Ми требамо војску, с којом ћемо војевати, рекао је даље. (То је истина. Без војске нема војевања, али исто тако ни без — барута! Само кучинама не пуне се пушке!) Даље је Томић рекао, да сад материјално хрђаве стојимо и да се „Матица“ као културно друштво несреће слободно. Тамо се не помаже занатлијство; ни један предлог не може да продре. (Какви предлози?! Ви само — предлажете, пуни сте предлога, као рчак ражи. Шта то вреди. Напишите шта у корист трговине и занатлијства, радите, поднесите „Матици“, па ако је добро, да видите хоће ли се наградити. А предлагати, то се и пре тога чинило. „Предлагањем“ се не шири књижевност.)

Каже даље, да се до сад није тражило од посланика, шта треба да раде. (Па је опет добро ишло, а кад не будемо имали посланика, шта ћемо тражити.)

Треба задржати економско пропадање. (А како? зборовима, богме то ће тешко ићи). Програм странке, то је жива душа, која треба да расте. (Е ово је нешто ново. Дакле нека програм расте, а ако ми не растемо с тим програмом, ако нерасте снага народа, онда како то изгледа. Само захтевати, — то је најлакше, то може и свака будала.) Онда је Томић изрекао нешто, из чега се види, како је пријатељ народне слободоумне странке. „Она странка која за 18 год. није ништа урадила, за ту се може рећи, да није имала очију.“ (Дакле Милетић, Полит и цела странка нису имали очију, сад ће тек Јаша, да странци отвори очи. Ово је већ крајња дрскост.) После тога пао је као с неба, како се нису подизали листови за занатлије, трговце и ратаре. (А шта су били листови „Глас Народа“, „Глас занатлија,“ „Сељак“, „Народна привреда.“ и т. д. па ко је крив, што су листови престали?)

Томић даље вели: „Ми усвајамо бечкеречки програм од 1869. год., програм је добар (то је видите лепо, кад и један Јаша даје бечкеречком програму сведоџбу, да је „добар“. Само је овде мали — фалзификат. Бечкеречки програм 1869. год. непостоји, јер је измењен програмом од 1872. год. и тај програм има важности.) Само треба изоставити тачку 2. и 7.

Чита одлуке за промену програма које би имао овај збор примити. Одлуке те своде се на ово:

да се задржи економно пропадање; да све народности имају једнака и права као што имају једнаке дужности;

да Срби потпомажу државоправну самосталност троједне краљевине;

да се спољна политика не води против славенских интереса;

да се напусти окупација Босне и Херцеговине и да се тим провинцијама даде автономна управа;

да се смањи број стајаће војске;

да се смањи терет и намет и удесе сви државни издатци, према данашњем материјалном стању у држави;

да се потпомаже привреда и да се задржи економно пропадање;

да странка ради на подизању српског духа особина и културе и на подизању српског трговачког занатлијског и ратарског удружења. —

Коста Лера предлаже, да у програм уђе и опште право тајног гласања и то од 20 година.

Томић примећује, да нема Србина ваљда који неће а врло је њих мало који су дигли нос па веле да не треба сваком дати гласа, но то већ има у бечкеречком програму где се каже, да странка има радити у демократском духу с тога није зато да се прими предлог Лере.

Пошто нико на председниково питање није имао да каже против одлука, то их прогласи за примљене.

Прешло се на другу тачку дневног реда на *организацију странке.*

Томић вели, да је сасвим јасно то, да ако што хоћемо да урадимо, да морамо бити прикупљени, с тога он држи, да би збор сматрао за увреду, да му се потреба та доказује. (Може бити да би било увреда, али неби шкодило!)

Чита одлуку: да се бира средишни одбор са седиштем у Новом Саду. У томе одбору да је 8 чланова из Новог Сада, а велика већина чланова да је са стране. У срезовима да се избере средишни одбор од 6 лица а у местима појединим месни одбора, опет од 6 лица. Средишни одбор сваке године сазива општи збор и њему се поверава склапање страначког штатута.

Ово је једногласно без приметбе примљено и прешло се на трећу тачку дневног реда: *Како да се држе бирачи Срби при предстојећим изборима за угарски сабор.*

Томић чита одлуку, по којој ће се Срби бирачи пустити у изборе. Неће потпомагати ни владу ни опозицију, па чак ни тамо где је кандидат владине странке Србин а нема народносног кандидата, ни онда неће владиног потпомагати.

Примљено је једногласно.

Томић чита одлуку, да се посланик у неколико обвеже, да мора на сабору говорити.

Петровић из Вршца покушава да говори против тог предлога, но збор прима предлог.

Приступило се за тим избору централног одбора.

Јаша Томић озбиљним лицем вели, да треба добро пазити, кога ће бирати у централни одбор. То рекавши — изабраше у централни одбор: Перу Попадића, трговца из Салајке, Јашу Томића уредника „Заставе“, и Живка Вулетића уредника илочкок „Сремца“, Саву Стојковића чизмар, Ђоку Крушедолца папуцију, Ђоку Влаховић (Бељац) бостанцију, Панта Јовановића (Беба) бирташа, Антона Георгијевића, трговца.

Но на збору било је још комичнијих сцена.

За те смешне послове бринуо се „брат“ Пера Попадић. Бадава: „Нема освете без луда брата“ — вели једна наша изрека.

Г. Попадић устао је и изјавио је, како „Браник“ вели за њих, да су „назарени.“ С тога он предлаже, пошто то није истина, јер су они добри православни, да се у свима српским и словенским листовима пошље изјава, да они нису назарени, већ православни. Бадава, г. Попадић не зна за шалу. Ми се мало нашалили, а он сада хоће, да нас одма утера у лаж, па још пред киме, пред великим руским народом, јер ће се изјава послати у све словенске, баш у све словенске листове. Сад смо лепо насели. Ми их назовемо назаренима — а они одмах ваде крштено писмо. Баш су досетљиви, бадава, не можемо ми с њима изићи на крај. Овај предлог примљен је већином гласова. Сад како стојимо с осталим. — Него шала на страну. Ваљда ништа не карактерише боље овај збор, него овај закључак. Сад ако смо злобни, кад видимо, да се „војводе“ нове странке једе, треба да останемо при том називу.

Г. Пера Попадић је поднео предлог, који је примљен, да „Браник“ није орган њихове странке. Лепа ствар! А ко би нам смео још ту увреду нанети, па и помислити, да је „Браник“ орган странке Попадићеве. Оно та изјава није нужна, јер ко познаје „Браник“, а познаје вас, нико неће то рећи, а ономе, ко нас не зна сасвим је свеједно. Али ипак та изјава неће шкодити; јер кад ви учините какву глупост — ми ћемо одма имати црно на бело, да нисмо ваш орган, и да се нас ваше глупости не тичу.

Нови Сад, 24. априла.

— Накнадно смо добили овај брзојав, који је **омладина свеучилишна у Загребу** још 18. априла управила преко дра Паје Јанковића збору срп. нар. слободоумне странке који је одржан 19. априла, но који је брзојав од главне загребачке постаје враћен омладини, јер се није смео одаслати у смислу §. VII. међународнога брзојавнога уговора од год. 1875. Ради бољег обавештаја читаоца, доносимо ево и писмо, које је управитељ звања брзојавног у Загребу управио госп. Јовану Милићу:

Госп. Јован Милић!

У смислу §. VII. међународнога брзојавнога уговора од године 1875., обустављена је ваша данас предана на др. Пају Јанковића за збор у Нови Сад гласећа брзојавка.

Исплаћена пристојба може се код ове постаје подигнути.

Загреб, дне 30. травња 1887.

Кр. брзојавна гл. постаја. **Севарт** с. р.

Телеграм пак гласи:

Загреб. У данима мртвила и нереда, српске срамоте и искушења, у данима, кад се стари двори и светиње редом руше, а чатрљице од некуд зидати снују, дигосте се избраници, Ви, који сте запамтили и оне дане српска живота и рада, српске славе и победе, дигосте се зар да зановите старо добро новим подхватом и одушевљењем — а дај боже — и старом слогом. Сретно Вам! Мудро даклем зборите, братски се договорите, па српски творите. Прошлост ваша приповеда, да сте тако некад умели, а будућност ће — надамо се — доказати, да још нисте заборавили. Покажите права пута нама, а ми смо с Вама.

Српска свеучилишна омладина:
Јован Милић, Илија Шумановић, Богдан Богдановић, Панта Поповић, Александар Грујић, Јован Теодоровић, Мита Богдановић, Стеван Руњанин, Велимир Лишчић, Мита Вучковачки, Јован Шобат.

Политички преглед.

— Немачки лист „Нордд. Ал. Ц.“ још се непрестано на нападаје руских новина правда, да Немачка није у опште **у судбину Босне и Херецеговине** ни 1876 год. ни 1878 утицала. Па и сада је Немачка равнодушна у томе. За Немачку је на берлинском конгресу било све једно, хоће ли Босну турска или аустријска војска посести. Ако пак руски листови сматрају то за грех, што је Аустро-Угарска окупирала Босну, то нека у грех припишу Горчакову и његовој политици, а не немачкој држави, јер Немачка ни у ком погледу не може с погледом на Босну и Херцеговину погрешити. Није Немачка него је Русија уселила Аустро-Угарској мисли за освајањем. — Аустрија је том приликом само маневрисала, да би сузбила одупирање народа према Андрашијевој источној политици, који је хтео, да две талијанске изгубљене провинције накрми са двема провинцијама на истоку, које ни Немцима ни Мађарима нису ишле у рачун.

— **Турски министарски савет бави се још непрестано са бугарским питањем**, но никако да се макне с места на ком је до сада у том питању дошло. Циркулар што га је порта спремила да пошље велесилама, још непрестано лежи недирнут и изгледа, као да га скоро ни послати неће. Нелидов још никако да иде султану и ако се сваки дан очекује да ће с њиме да конферише. Нема изгледа, да ће ствар бугарска и после аудијенције те добити са свим други вид, бар тако држе сви меродавни кругови у Цариграду, јер нити ће Русија хтети ставити последње захтеве своје у томе погледу, нити ће опет с друге стране Турска хтети изводити захтеве Русије. — Дакле још није време, да се Бугарима суди!

— Говори се да је посланику српском у Лондону **Јеврему Грујићу понуђено да састави нов кабинет**. Краљица Наталија је отпутовала сама у Крим, није повела са собом ни престолонасљедника.

ГЕДЕОН ЛЕОВИЋ.

Брзојав из Сомбора донесе нам тужну вест да се *Гедеон Леовић* данас 27. априла у вечност преселио.

Смрт покоси једног од врсних ветерана наше српске народне ствари! Врсни *Гедан* спадао је у најстарију гарду поборника Српства. У његовој адвокатској канцеларији висила је на углед сабља и пушка с којом се он у г. 1848. и 1849. за Војводину борио и он се свагда поносио што је био српски народни официр и што је из онога доба задобио медаљу храбрости.

Па ко је познавао тог питомог, тог финог Гедана, је ли могао помислити, да је он у свом млађаном добу у крвавим биткама био?

После године 1849. искусио је српски народ многе преварене наде. Па и наш Гедеон

„То је мој џбун!“ викне Мета весело, те поклече, да разгрне меку маховину; у смртном страху дрекне: „пустахија, пустахија!“

Испод грма суну зец и као муња отрча. Мета пак зајеча: „То није мој џбун! Био је само зец!“

Ишла је од џбуна до џбуна раскопавајући рукама, да јој је крв цурила из прстију. Птичице поплашене пијукајући остављале су своја гњезда летећи у густи мрак. Но све узалуд. Пред поништеним човечијим бићем, које је ту призивало у помоћ бога и светитеље, окрену се сав крај и поче играти, као да се напио најјача вина. Пред њеним погледима играла је река, играле огњене муње, које се спуштале на врхове гора. Једна мисао обузела јој сву душу: новац ти је украден, и сад ћеш морати просити, страдати и тражити, да ти се смилују људи под старе дане.

Сломљена је била моћ њена духа, и ноћ која је унаоколо владала, уселила се и у њену душу. Кршећи руке летила је према кући и уздисала.

„Још ти је остала само шљива; ако ти и њу узму, не ћеш имати ништа, баш ништа под старе дане! Боже, боже смилуј ми се.“

Баш ту ноћ хтео је употребити Кочарев Блаж за свој посао: отишао је са поњавом и косом на Фортумово детелиште. Накосио довољно детелине и баш хтеде да је веже у поњаву, кад угледа белу женску, где се спушта низ Куцељ, те прети — њему ноћном пустахији — руком. Попао га силан страх, оставио косу и детелину у поњави, те побегао кући. Коса и поњава одвели су га на неколико дана у тамницу, где је могао размишљавати о духовима. Од то доба је страшило на Куцељу. Кад би туд пролазио који пијан — видио је белу женску, где се витла по стењу. Трезним људима није се никад показивала, и Кочарев Блаж, био је први, који ју је видео.

*

Бура је још непрестано беснила и свако је био весео да је под топлим кровом.

„Мина! рече Мета дошавши под кров, „Мина новац су ми украли. А баш сам га добро сакрила.“

Почела се некако чудно смејати.

„Сад хоће да ми узму још и шљиву, ал из тога нема ништа хо! хо! Сама ћу је оборити“.

Тихо се смејала и гражила сикиру, затим оде мрмљајући. Мину је било страх, па се покрила преко главе: није могла заспати, јер јој се увек врзли по глави џбунови на Куцељу.

Шаревац се баш у то пробудио и учини му се као да чује, где неко сече секиром. Устане и погледа кроз прозор.

„Мета, јеси ли ти?“

„Не, не ћете ми је узети, хо! хо! И опет су падали ударци.

„Мета је!“ рече Шаревац својој жени „цепа дрва. Њој ће тај њен силан посао доћи главе.“

Још непрестано чули су се ударци секире. Напослетку сруши се нешто са великим шумом.

„Полица је пала!“ рече Шаревац у себи. „Шта до ђавола не леже, кад сви спавају.“ Заспао је.

Сутрадан лежала је оборена шљива и испод ње извукли су мртво тело. Била је Мета са размрсканом главом. Оборено дрво пало је на њу, те је сачувало да не мора под старост просјачити!

Баш је то био јадан живот!

Момир,

повукао се у мирноћу приватног живота. Ал' на свој род никад заборавио није. Обогатио се науком и знањем и његова канцеларија под Баховом системом била је једна од први, па и после под уставном ером и мађарском владавином, Геданова канцеларија била је прва у Сомбору. Као адвокат био је на далеко чувен: знање, савесност и ревност, препоручивале су га свакоме. Ал' не само као адвокат био је он чувен на далеко већ и као српски родољуб. Управо Гедеон Леовић био је првак српске интелигенције у Сомбору. Сваку појаву у српском политичком и културном животу он је са млађаним жаром пригрлио. Ко се несећа његове ревности свагда кад је српско народно позориште у Сомбору било? При његовим нагомиланим адвокатским пословима, он је доспевао да и најмање маленкости позоришта у ред доведе.

Данас тужи српски Сомбор за Гедеоном. Ал' ваља да тужи и остало Српство, јер српских синова као што је био Гедеон Леовић Српство мало има.

Оно срце што је за неки шесет година за Српством куцало, оно више некуца. Ал' многа српска срца тужно куцају, што честитог Србина Гедеона Леовића више међу нами нема.

Нека му је лака црна земља и вечити спомен међу нами.!

Новости из места и из народа.

У **Новом Саду**. 20. априла.

— Г. **Мориц Паја**, кандидат владине странке бавио се јуче овде и у 11 пре подне развијао је свој програм. Збор је био доста слабо посећен. После подне је било свечано отварање стрелишта, где је присуствовао и г. Мориц. Но овде се догодио занимљив интермецо. Немачки посланик у Београду г. Брај је врло страстан стрељач. С тога долази преко лета често овамо, да присуствује пуцању и због тога се уписао у овдашње стрељачко друштво као члан. Као такав био је и јуче приликом свечаног отварања. Кад је видио ко је још тамо, он се повукао у крај, не хотећи кварити свој инкогнито. Здравице се ређаше и нико није узнемиривао присутног грофа. Веселе је у велико трајало, кад се председник овдашње либералне странке апотекар г. Грозингер сетио, да је и немачки посланик присутан, и мислио је, да ће врло добро урадити, ако наздрави петнаесту здравицу — кнезу Бисмарку, што и учини, а за тим замоли присутног немачког посланика, грофа Брајa, да својим путем и начином буде код немачког канцелара тумач њихових осећаја. Табло! Посланик се поклони и — уклони се из друштва. — У вече је у почаст Морица Паје била бакљада.

— Јуче је одржан **збор бирача тителског среза у Ковиљу**. На томе збору где је осим свештеника било и бирача из Г. и Д. Ковиља истакнут је др. Стеван Павловић уредник „Нашег Доба“ *за кандидата владине односно клерикалне странке.* Сада је дру Павловићу за цело срце намери. То му је давнашња жеља да буде посланик. Но као што обично у животу бива да човек много жели мало добије, тако ће и др. Павловић можда „у жељи умрети“. Чујемо још и то да ће из средине тога збора поднети се представка влади, да свог већ истакнутог кандидата г. Милоша Димитријевића напусти а прими дра Ст. Павловића!

— Као што нам из **Добановаца** јављају, ових дана се **догодило тамо насилно убијство**. Једнога вечера куцне неко на прозор Петра Валера заменика месног старешине, и три човека затраже, да их пусти у кућу. Газда мислећи, да имају што важно званично да му саопште, отвори капицик и ако га је слуга од тога задржавао. Када је он изашао на улицу, један од тројице људи на пољу запита га, да ли је он заменик месног старешине, и када овај рече, да јесте, на мах опале три пушке њему у прса и Валер паде огрезао у крви смртно рањен. Сумња се да су убијце познати Косић и другови му, међутим на издаху је убијени посумњао на неког Илију Вуковића Добановчанина — веле за овог старешину месног да је врло строг био према потричарима, па му је то дошло главе, дакле због своје званичне ревности је страдао.

Новости са стране.

— † Као што из Сарајева јављају **умро је** тамо 25. априла **Антон Давид**, финансијски директор. То је онај Давид под којим су у Хрватској истакнути на финансијска звања *мађарски грбови* који су срушили бана Пејачевића и довели комесара Рамберга на привремену управу у троједници. —

— Пољски листови у последње доба доносе вести о **оружању и наглом кретању војске** на руској граници. —

НОВИЈЕ.

Хавр. 26. априла. Данас је отворена поморска изложба. Отворио је председник министарства Гобле и у свом говору је напоменуо колико је напредовала Француска за време републике. Том је приликом напоменуо, да народ, који овакве изложбе справља, заиста не смишља какве агресивне планове, него жели да у миру унапређује своју индустрију. Тога дана био је и банкет на коме је и министар председник био.

Мадрид. 26. априла. Комора је са 216 против 50 гласова увела *пороту*. Републиканци и реформисте су гласали за а конзервативци против. —

ТЕЛЕГРАМИ

уредништву „Бранике“.

БУДИМПЕШТА, 27. априла. На захтев Апоњијев и Ирањијев министар председник је изјавио, да се предлог о злоупотребама при изборима неће више расправљати. Хорват је интерпелисао због штете коју је ватра починила, на што му је Тиса одговорио, да је министарство унутарње послало припомоћ новчану. Његово Величанство дало је 10.000 фор. Сада се ради на реформисања осигуравања, како би се предупредиле несреће.

ЛОНДОН, 27. марта. Влада је одрекла Француској званично учешће на светској изложби у Паризу.

СИБИЊ, 27. априла. Збор румунских бирача примио је без дебате предлог Бабешов, да се држе програма, кога су се држали од 1880—1884. године с том допуном, да ће се Румуни борити против мађаризације не само према државној власти него ма од куда исто претило. Даље је закључено, да Румуни у мађарским срезовима не гласају са изузетком оних срезова, где буду истакнути народносни кандидати, а тај изузетак има се учинити у споразуму централног одбора са дотичним срезом. Закључено је још, да се поднесе цару на колено меморандум у коме ће изложити своје тежње. После овога је збор закључен уз усклик: „Живило Његг. Вел. и династија“.

ИЗЈАВА

Један господин из Карловаца био је јучер овђе, па је у разговору са мојим пријатељем рекао, како се у Новом Саду мисли, е сам ја писао чланке у „*Србобрану*“-у против „*Матице Српске.*“

Та мени су врата од „Матице Српске“ отворена; кад бих ја хтио што да приговарам, не бих марио да ударам *шашински* ни на кога, већ као поштен човјек рекао бих у брке свакоме што сам му намијенио.

И за то одбијам то подметање од себе, јер се не подудара ни с мојим образом ни с мојом чашћу.

Земун, 8. маја 1887.

Проф. **Мојо Медић**.

Трговина.

НОВИ САД, 27. априла (9. маја). Време. Са свију крајева наше отаџбине стижу гласови, да је све до краја прошле недеље дуготрајна суша, да кише нигде није било; а по званичном извештају о стању усева види се, да су осим пшенице, сва остала зрна са суше малаксала. Међутим у нашој је околини јуче и прекјуче пала благодетна киша, те ће се опоравити усев на њиви, и трава на ливади. Али у исти мах, као што смо могли разабрати, преко лединачког и карловачког хатара је прешао са кишом и лед, те је особито у Лединци, великог квара виноградима нанео.

На житној пијаци нашој цена се рани не мења. Пшеница 8 ф. 80—9 ф. Наполица 7 ф. 90 н. Јечам 5 ф. 50 н. Зоб 5 ф. 50 н. Кукуруз 5 ф. 20—25 н., новосадски бостанџијски 5 ф. 25—30 н. Све од 100 кгр.

Производи се врло слабо траже. Маст 46 ф. Сланина 47—48 ф. Свињи тешки 43—44 н., средњи 43—44 н., лаки 44—45 н., од 1 кгр. Теоци 9—18 ф. од ком. Јагањци 7—10 фор. од пара.

*

У БУДИМПЕШТИ 25. априла (7. маја) Пошто су из иноземства стигла виша бележења пшници, то је са неколико новч. скупља цена одобрена. Продано потиске 2000 м. ц. 80. по 9 ф. 45 н., 500 м. ц. 79.5. 9 ф. 40 н. Пештанске 2800 м. ц. 79.3. 9 ф. 42 и по н. Бачке 4200 м. ц. 77.3 9 ф. 40 н., 1900 м. ц. 76.6. 9 ф. 32 и по н. Банатске 1300 м. ц. 76. 9 ф. 30 н.

*

Течај новаца, 27. априла (9.) маја 1887.

Ц. к. дукати	5 ф. 93 н.
Наполеондори (20 франака) . .	10 ф. 04 н.
Немачке држ. марке	62 ф. 35 н.
4% угар. рента у злату . . .	100 ф. 30 н.
5% „ „ у папиру . .	87 ф. 50 н.
Деонице аустр. угар. банке .	875 ф. — н.
„ угар. кредитне банке	283 ф. 50 н.

ОГЛАСИ.

ШПЕЦЕРАЈСКА И ПАМУКА ТРГОВИНА

Стевана П. Крецула

У ЗЕМУНУ,

потребује једног шегрта и једног практиканта од добрих родитеља. 2—3

БЛАТНО КУПАТИЛО

„РУСАНДА“

у Меленци, у Банату

жељезничка станица отвара се I. маја.

Ово купатило лечи са врло добрим успехом: шкрофле и друге разноврсне, застареле отоке и ране, реуматичне и живчане боље; прегрчене жиле, красте и свраб; декоје женске и многе друге болести.

За потање извешће нека се изволи обратити на лечника истог купатила

Др. К. Ранковића.

У Меленци, у априлу 1887. 1—4

ЦЕНОВНИК

винске трговине

ПАЈЕ АРСЕНИЋА

У ИЛОКУ У СРЕМУ.

Цене се разуму само за готов новац, или уз поузеће.

У БУРАДИМА.	фор.	нов
Бело вино од год. 1886	10	—
Бело вино од год. 1885	13	—
Бело вино од год. 1883	16	—
Бела вино од год. 1881	18	—
Шилер вино од г. 1886	12	—
Шилер вино од г. 1885	14	—
Шилер вино од г. 1881	18	—
Шилер вино од г. 1880	20	—
Црно вино од г. 1886	14	—
Црно вино од г. 1885	16	—
Црно вино од г. 1883	18	—
Црно вино од г. 1882	20	—
Црно вино од г. 1881	24	—
Црно вино од г. 1878	30	—
Маслаш стари	—	—
Дезертни шилер	30	—
Дезертни шилер	40	—
Бермет са грожђем	—	—
Бермет чисто оточен	30	—
Винско сирће	6	—
Комовица	18	—
Шљивовица	26	—
Шљивовица препицана	50	—
Шљивовица стара препицана . .	65	—
Шљивовица врло стара препицана	85	—
Илочки коњак	85	—

Све за 100 литара, без бурета. Бурад рачунам по набављеној цени, и примам иста у читом стању кроз 60 дана по урачунатој цени франко — натраг.

У ФЛАШАМА.	фор.	нов.
Шљивовица стара	—	80
Шљивовица врло стара	1	—
Шљивовица врло стара кабинет . .	2	—
Илочки коњак	1	20
У флашама од 1 литре.		
Дезертни шилер	—	50
Дезертни шилер	—	60
Дезертни шилер врло стари . . .	1	—
Старо црно	—	60
Самоток (Ausbruch)	1	20
У флашама од 0·7 лит.		

КОД ВЕЋЕ ПОРУКЕ ФРАНКО САНДУК.

Сва горе наведена пића су мој сопствени производ, те зато их и могу свакоме као права и чиста препоручити.

Мустре разашиљем у оплетеним флашама од 3 литре и то само уз поузеће. 1—

Еквитебл

осигуравајуће друштво човечијег живота сједињених држава

У ЊУЈОРКУ

основано 1859. године.

Стање осигуране своте 31. децембра 1886. **2.097,400.000** франака.

Нова осигурања изнашала су:

у г. 1884.	у г. 1885.	у г. 1886.
432,000.000	**498,600.000**	**568,800,000** фран.

Целокупна главница (фонд) увеличао се од 326.400.000 франака 1. јануара 1886. на *395.200.000 франака 1. јануара 1887.*

Чист преостатак добитка изнашао је 1. јануара 1887. *81.600.000* франака. Према прошлој години увећао се са *15.000.000* франака. По Европи уложене главнице изнашају *преко 19.200.000 франака. После 2 године нема приговора полицама. Оне се и одкупљују и редуцирају, по жељи, после три године. — Деоничка главница од 100.000 долара укамаћена је само са 7 проц.*, **остали многи милијони** изнашајући **добитак искључиво припада осигураницима**.

Најјефтинија уплата, највећа гаранција и најлиберални услови на целом свету па и највећи рад изнад свакога друштва.

Проспекте и свако извешће на српском језику шаљу

Главно заступство за Срем код

Стевана Петровића и сина

У ЗЕМУНУ, 4—50

Генерално заступство за краљевину Србију код

ЂОРЂА СТ. ПЕТРОВИЋА У БЕОГРАДУ.

„СЛАВИЈА“

узајамно осигуравајућа банка у Прагу.

ПОЗИВ НА СКУПШТИНУ ЧЛАНОВА ОДСЕКА I-V

и на

СКУПШТИНУ СВИХ УЧЕСНИКА 2. ВЕРЕСИОНЕ ДРУЖИНЕ ОВЕ БАНКЕ,

које ће се држати 2. (14.) маја 1887. после 10. сати у кући банке „Славије“ у Прагу. (На сеновном тргу под бр. 978.-II.)

РАСПОРЕД ОВИХ СКУПШТИНА:

Одсек I. и II. **Осигурања главнице и доходака.** 1. Избор за допуну контролног одбора и заменика ових. 2. Избор за допуну контролног одбора и заменика за самоуправне мировинске задруге и то:

а) Одсек I. б—А (Осигурање за ужитак ратара.
б) Одсек I. б—Б (Осигурање мировине за трговце и занатлије),
в) Одсек I. б—В (осигурање мировине за економе и шумаре и послужитеље ових).
г) Одсек I. б—Г (Осигурање за пиваре из Прага).
д) Одсек I. б—Д (Осигурање за пиваре из целе Чешке).

Одсек III. **Осигурање међусобно насљедствених задруга.** Избор за допуну контролног одбора и заменика ових.

Одсек IV. **Осигурања против ватре и то:**

1) Избор за допуну одсечног контролног одбора и заменика ових.
2. Избор за допуну контролног одбора и заменика за саму управну задругу млинара одсека IV., разреда: 4. 5.
3. Избор за допуну контролног одбора и заменика ових за самоуправно осигурање грчко-католичких цркви, свештеничких, школских и комуналних зграда по разр. 1. 5.

Одсек V. **Осигурање против леда, (туче, града):**

1. Избор за допуну контролног одбора и заменика ових.
2. Вересијска задруга. Избор 5 чланова учесничког одбора и заменика ових.

Овласнице за ову главну скупштину могу се добити код врховне управе у Прагу (сеновожни трг бр. 978-II) на дан два пре главне скупштине.

Златни Праг, 13. (25.) априла 1887.

РУКУЈУЋИ ОДБОР

узајамно осигуравајуће банке „Славије“ у Прагу.

(Прештампавање не награђује се).

Власник и издавалац Миша Димитријевић. **Одговорни уредник Никола Јоксимовић.** **Парна штампарија М. Димитријевића у Новом Саду.**